सत्यमेव जयते

માર્ગ અને મકાન વિભાગ

ગુજરાત સરકાર

દ્વિતિય ગુજરાત રાજ્ય ધોરીમાર્ગ યોજના

(GSHP-II)

વલ્લભીપુર - રંધોલા (એસ.એચ ૩૯)

સામાજિક અસરોનું મૂલ્યાંકન અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન યોજના

મે, ૨૦૧૯

TABLE OF CONTENTS

Table of Contents 2

1. પ્રસ્તાવના 3

1.1. યોજના ભૂમિકા 3

1.2. યોજના માર્ગ નું વર્ણન 3

1.3. સામાજિક અસર મૂલ્યાંકન (SIA) અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન યોજના (SMP): ઉદ્દેશ્યો 4

1.4. માર્ગની હદ અને જમીન અને માળખાં પરની અસરો 4

2. જાહેર લોકપરામર્શનું પરિણામ- 6

3. એચઆઈડ્સ અટકાવવાના પગલાં / .વી.આય. 8

4. જેન્ડર મુદ્દાઓ (જાતિ ને લગત) 10

4.1. બાંધકામ કેમ્પમાં મહિલાઓ માટે સુવિધાઓ 10

યોજના વિસ્તારમાં જાતિ આધારિત હિંસા) જેન્ડર બેઝ્ડ વાયોલન્સ-જીબીવી (જોખમ 11

5. માર્ગની સલામતી 16

6. મજુરવર્ગના ધસારાનું સંચાલન (લેબર ઈનફ્લક્સ મેનેજમેન્ટ) 17

7. અમલીકરણ વ્યવસ્થાપન 21

7.1. પુનઃસ્થાપન કાર્ય યોજના અમલીકરણ એજન્સી દ્વારા યોજનાના અમલની કામગીરીમાં ટેકો 22

8. ફરિયાદ નિવારણ યંત્ર 24

8.1. ફરિયાદ નિવારણ માટેનું તંત્ર 26

1. પ્રસ્તાવના

1.1. યોજના ભૂમિકા

1. હાલના રાજ્ય માર્ગોના અમલીકરણ માટે વિકાસ પ્રક્રિયાને સતત ચાલુ રાખતા માર્ગ અને મકાન વિભાગ, ગુજરાત સરકારે GSHP-II હેઠળ ૧૫૩ કિ.મી. લંબાઇના વધારાના ૪ રાજ્ય ધોરી માર્ગો પસંદ કર્યા છે. યોજના ની તૈયારી ના ભાગરૂપે, સૂચિત રસ્તાઓ માટે સામાજિક અસરોનું મૂલ્યાંકન (એસ.આઇ.એ.) હાથ ધરવામાં આવ્યું છે. આ એસ.આઇ.એ યોજનાના વલ્લભીપુર-રંઘોલા યોજના માર્ગ પર કરવામાં આવેલ આકારણી સામાજિક અસરના તારણો પર આધારિત છે.

1.2. યોજના માર્ગ નું વર્ણન

2. યોજના માર્ગ ની કુલ લંબાઇ ૨૬.૫૭૨ કિ.મી. ની સાથે RoW (યોજના માર્ગ ની હદ) ની પહોળાઈ ૨૪ મીટર ની છે. વલ્લભીપુર ગામ ખાતે યોજના માર્ગની શરૂઆત ૦.૯૬૦ કિ.મી. થી થાય છે અને રંઘોલાના જંકશન પર ૨૭.૫૩૨ કિમી.નો અંત આવે છે. યોજના માર્ગ ભાવનગર જીલ્લાના વલ્લભીપુર અને ઉમરાળાના તાલુકામાંથી પસાર થાય છે. યોજના માર્ગ ને પુનર્વસન સાથે સુરક્ષા સુધારણા માટે ગણવામાં આવે છે. યોજના માર્ગ મધ્ય ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્ર વચ્ચે કનેક્ટિવિટી વધારે છે, લાંબા અંતરના ટ્રાફિક માટે વૈકલ્પિક ઇન્ટરસ્ટેટ કનેક્ટિવિટી પૂરી પાડે છે અને દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્રમાં પર્યટન અને ઔદ્યોગિક સ્થળો માટે કનેક્ટિવિટીમાં સુધારો કરે છે.

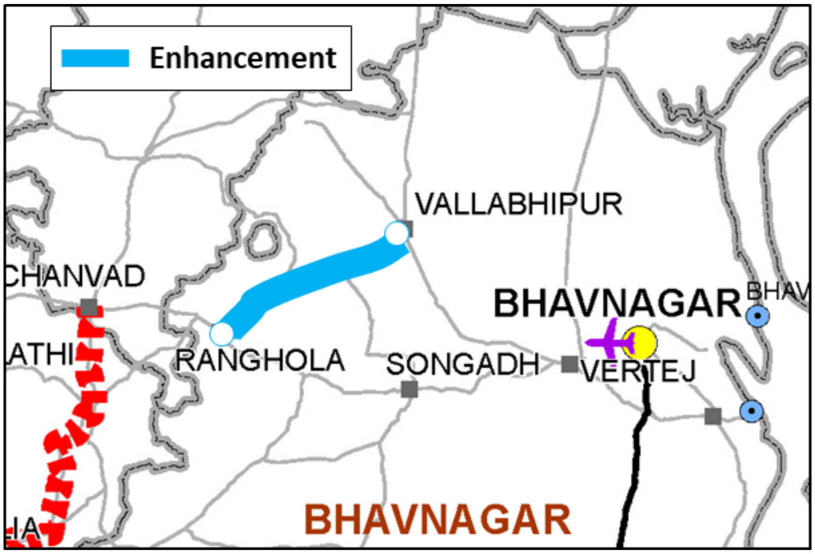

યોજનાં માર્ગ

1.3. સામાજિક અસર મૂલ્યાંકન (SIA) અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન યોજના (SMP): ઉદ્દેશ્યો

3. વલ્લભીપુર-રંધોલા યોજના માર્ગ માટે સામાજિક અસરોનું મૂલ્યાંકન (એસ.આઇ.એ.) હાથ ધરવામાં આવ્યું છે. સામાજિક અસરોના મૂલ્યાંકનના અભ્યાસ દ્વારા સમુદાયો પર માર્ગ સુધારણાની સંભવિત અસરો અને અસરોના સંભવિત ઘટાડાના પાસાઓ પર ધ્યાન આપવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત, સામાજીક વ્યવસ્થાપન યોજનામાં (એસ.એમ.પી.) સામાજિક મુદ્દાઓને સંલગ્ન બજેટ જોગવાઈઓ તેમજ સંસ્થાકીય ગોઠવણો પૂરી પાડવા માટે વ્યવસ્થાપન યોજનાઓ તૈયાર કરવામાં આવી છે. સામાજીક વ્યવસ્થાપન યોજનાના ઉદ્દેશો : (i) સૂચિત યોજના દ્વારા થતી સામાજિક સમસ્યાઓના સંચાલનને માર્ગદર્શન આપવા; (ii) પ્રતિકૂળ સામાજિક / સમુદાયના મુદ્દાઓને ઓળખવા અને નિવારણના પગલાં નક્કી કરવા માટે, તેમાં લિંગ આધારિત હિંસા, શ્રમ પ્રવાહ વ્યવસ્થાપન, એચ.આય.વી / એઇડ્સ અને જીઆરએમ રોકવા વગેરે માટે અપનાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓની ઓળખ અને સમાવેશ, (iii) રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રિય નીતિ માર્ગદર્શિકાના પાલનમાં નક્કી કરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા માટે પુનર્વસન નીતિ માળખાનું પાલન કરવું

1.4. માર્ગની હદ અને જમીન અને માળખાં પરની અસરો

4. યોજના માર્ગ ની હદ (ROW) ૨૪ મીટરની છે. જમીન અને અન્ય મિલકતો પર કોઈ અસર થશે નહીં, કારણ કે પ્રસ્તાવિત સારવાર એ જ યોજના માર્ગ ની જાળવણીના કાર્યો છે. જો કે, યોજનામાં પુનઃ

સ્થાપનની અસરના કિસ્સામાં, યોજનાના પુનર્વસન નીતિ માળખા (આર.પી.એફ.) પર આધારીત ઉપાયના પગલાંઓ પૂરા પાડવામાં આવશે

5. યોજના માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ પુનર્વસન નીતિ માળખુ (આર.પી.એફ.) એ રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય નીતિ માર્ગદર્શિકાના પાલનમાં નક્કી કરેલા સિદ્ધાંતો અને કાર્યવાહીનું પાલન કરે છે. આ માળખું સૂચિત યોજના દ્વારા થતી સામાજિક અસરોના સંચાલનમાં માર્ગદર્શન આપશે. પુનર્વસન નીતિ માળખુ એ જે સિદ્ધાંત પર આધારિત છે તેમાં લોકોને પૂર્વ-યોજના દ્રશ્યની તુલનામાં અસરકારક સ્થિતિમાં અથવા ઓછામાં ઓછા સમાન સ્તરે હોવું જોઈએ.

2. જાહેર લોક-પરામર્શનું પરિણામ

6. યોજના કૉરિડોર સહિત સ્થાનિક સમુદાય સાથે જાહેર પરામર્શ યોજવામાં આવ્યા હતા અને પરામર્શ પ્રક્રિયામાં મહિલા સહભાગિતાને ખાતરી આપી હતી. પરામર્શના મૂળભૂત ઉદ્દેશો, યોજના માહિતીનો પ્રસાર કરવો, સૂચિત સુધારણામાંથી ઉદ્ભવતાના મુદ્દાઓ ઓળખવા, જો કોઈ પ્રતિકૂળ અસરો હોય તો તેને ઘટાડવા સમુદાયના સૂચનો મેળવવા. પરામર્શના પરિણામનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું અને આલેખન ટીમ સાથે ચર્ચા કરવામાં આવી. એચ.આય.વી / એઇડ્સ નિવારણ યોજનાની તૈયારી માટે ઇન્ટરેક્ટિવ મીટિંગ્સ હાથ ધરવા,યોજનામાં કાર્યરત ગુજરાત સ્ટેટ એઇડ્સ કંટ્રોલ સોસાયટી (જી.એસ.એ.સી.એસ.), ઇન્ટિગ્રેટેડ કાઉન્સિલિંગ એન્ડ પરીક્ષણ કેન્દ્રો(આઇસીટીસી), સી.એચ.સી. અને એનજીઓ સાથેની સલાહ પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી. સમુદાયના વિચારો, સૂચનો અને ચિંતાઓને યોજના આલેખનમાં એકીકૃત કરવામાં આવ્યું હતું, જેને કોષ્ટક ૨-૧માં સારાંશ આપવામાં આવ્યું છે. આ પરમર્શોએ માત્ર સામાજિક મૂલ્યાંકન ઉદ્દેશોને પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ કરી નથી, પ્રતિકૂળ અસરોના ઘટાડા અને આલેખનમાં સુધારણા માટેના સૂચનો એકત્રિત કરવામાં પણ મદદ કરી છે.

કોષ્ટક ૨-૧: સલાહના મુખ્ય પરિણામો અને યોજના આલેખન (ડિઝાઇન) માં એકત્રિકરણ

Location	Key Outcomes	Integration into Project Design and Action Plan
બજરંગ હોટેલ ; વલ્લભીપુર – રન્ધોલા એસ.એચ.૩૯ યોજના માર્ગ-જંકશનનું પ્રારંભ બિંદુ કિ.મી. ૦+૯૬૦; તારીખ: ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૮; સહભાગીની વિગતો: દુકાન માલિકો	ટી જંકશન અને જંકશન પોઇન્ટ પર વારંવાર થતા અકસ્માતો અને જંકશન પોઇન્ટ પર હયાતિ બ્રિજનું સ્થાન. સલામતી સિવાય અન્ય કોઈ મુદ્દા નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યાં નથી.	લાઈટની જોગવાઈ સાથે જંકશન પોઇન્ટ પર સ્પીડને મર્યાદિત કરવા માટે બ્લિંકર્સ / ટ્રાફિક લાઇટ, સાવચેતીના સાઇન બોર્ડ અને ઝીબ્રા ક્રોસિંગ જેવા યોગ્ય સુરક્ષા પગલાં.
ઉમરાળા ગામ ખાતે પોલીસ સ્ટેશન પર કિ.મી. ૯+૮૦૦; તારીખ: ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૮; સહભાગીની વિગતો: પોલીસ સ્ટાફ	જમણી બાજુએ મંદિર નજીક અને ડાબી બાજુએ ઉમરાળા બસ સ્ટેન્ડ પાસે અકસ્માત પ્રભાવી વિસ્તારો છે. વાણિજ્યિક વાહનો / ટ્રક ડ્રાઇવરોનાં અવિચારી ડ્રાઇવિંગને કારણે અકસ્માતો થાય છે.	સાવચેતીના પગલાં જેવા કે સાવચેતીના સંકેત બોર્ડ, બ્રિજ અભિગમ સ્થાનો પર બ્લિંકર્સ (મંદિર અને બસ સ્ટેન્ડ પહેલાં સ્થિત પુલ) અને ઝીબ્રા ક્રોસિંગ, રમ્બલ સ્ટ્રીપ્સ અને રક્ષક રેલની જોગવાઈ, ઉમરાલા ગામમાં બ્રિજ અભિગમ પહેલાં અને પછી. સ્ટ્રીટ લાઇટ્સ, ખાસ કરીને અકસ્માત પ્રસ્થિત વિસ્તારોમાં ગતિ મર્યાદિત કરવા માટે પતાવટ વિસ્તારો નજીક.
મેલડી માતા મંદિર (ડાબી બાજુ) ટીંબી ગામ નજીક કિ.મી. ૧૩+૮૦૦; તારીખ: ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૮; સહભાગીની વિગતો: મંદિરનો સ્ટાફ	ટિમ્બી ગામના નિવાસીઓ દ્વારા વડીલોની યાદમાં મંદિર બાંધવામાં આવ્યું હતું. દૈનિક 100 થી 150 લોકો મંદિરની મુલાકાત લે છે અને મુસાફરીમાંથી બ્રેક લેવા અને નીમ વૃક્ષની છાયા હેઠળ પીવાલાયક પાણી ધરાવે છે.	યોગ્ય સ્થાનો જેવા કે રમ્બલ સ્ટ્રીપ્સ, ગાર્ડ રેલ અને મંદિરના સ્થાનો સાથે સાઇન બોર્ડ્સની જોગવાઈઓ.
પરવાળા ગામે કિ.મી. ૨૨+૪૦૦; માણસોની સંખ્યા : ૬;	કૉંક્રિટ રોડ (1 કિલોમીટરના અંતરે) અને ગામના પ્રમુખ દ્વારા સૂચવેલા બિટુમેન રોડ માટે વરસાદી વાતાવરણ દરમિયાન વાહનો	વરસાદી મોસમમાં લપસણોના મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે કૉંક્રિટ રોડ પર બીટ્યુમેનને ઓવરલે કરવાની દરખાસ્ત. નિબંધ વિસ્તારોમાં સાઇનજ અને સ્પીડ

Location	Key Outcomes	Integration into Project Design and Action Plan
તારીખ: ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૮; હિસ્સેદારો: ગ્રામજનો અને પંચાયત સભ્યો, સલાહકાર	અને પશુઓ કોંક્રિટ રોડ પર સ્લિપ અથવા સ્લાઇડ કરે છે. પંચાયત સાથે અયોગ્ય ડ્રેનેજ સુવિધાને કારણે રસ્તા પરના ગંદા ચળવળ અને પાણીના લોગિંગ મુદ્દાઓની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.	હમ્પ, ઝીબ્રા ક્રોસિંગ અને ફૂટપાથની જોગવાઈ. રસ્તાના સ્તરનું સ્તર અને રસ્તા પર પેવ બ્લોકની જોગવાઈ. આલેખન (ડિઝાઇન) ભાગમાં પશુ ક્રોસિંગ માટેના સંકેતની જોગવાઇ પણ શામેલ છે.
અંત બિંદુ રંધોલા ગામ નજીક કિ.મી. ૨૭+૫૩૨; તારીખ: ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૮; સહભાગીની વિગતો: હોટેલ નો સ્ટાફ	તહેવારના સમયે રસ્તા પર ચાલતા મોટાભાગનાં વાહનો દ્વારા ટ્રાફિકમાં વધારો. દૈનિક ૬ થી ૧૦ ટ્રક ડ્રાઇવરો દિવસે અને રાતના સમયે તેમના ટ્રકને હોટેલની સામે પાર્ક કરે છે.	સાઈન બોર્ડ, બ્લિંકર્સ (ટ્રાફિક લાઇટ), ઝીબ્રા ક્રોસિંગ જેવા યોગ્ય સુરક્ષા પગલાં, જંકશન સુધારણા સાથે બિટુમેન રેમ્બલ સ્ટ્રીપ્સ ઉભા કરવામાં આવે છે, જે જંકશન પોઇન્ટ પર ઝડપ મર્યાદિત કરવા માટે સૂચવવામાં આવે છે.

કોષ્ટક ૨-૨: (2-1) : આઈ.સી.ટી.સી. / સી.એચ.સી. અને એન.જી.ઓ. સાથે ની મંત્રણા-પરામર્શ નો નિષ્કર્ષ

S. No.	Name of Organization	Location	Key Function Areas	Key Issues Discussed
1.	વલ્લભીપુર અને ઉમરાળા ખાતે આઈ.સી.ટી.સી / સી.એચ.સી .	વલ્લભીપુર - રંધોલા	ગ્રામીણ વિકાસ અને આરોગ્ય સહિત કાઉન્સિલિંગ, પરીક્ષણ અને એચ.આય.વી / એડ્સ જાગરૂકતા, વર્તણૂક પરિવર્તન સંચારનો સમાવેશ થાય છે	એચ.આય.વી / એડ્સનો ફેલાવો, અને આરોગ્ય જાગરૂકતા કાર્યક્રમો જાગરૂકતા કાર્યક્રમો / આઈઈસી અભિયાન, રેલીઓ, જૂથ બેઠકો અને એકથી એક ચર્ચા વગેરે જેવી એકંદરે વિકાસની ચિંતાઓ
2	PHC, Ranghola			

3. એચ.આય.વી. / એઈડ્સ અટકાવવાના પગલાં

7. એચ.આય.વી / એડ્સ નિવારણ યોજના (એચ.પી.પી.) ના સંદર્ભમાં અભ્યાસના ભાગરૂપે વલ્લભીપુર-રંધોલા યોજના માર્ગ સાથે તબીબી સંસ્થાઓ અને સ્થાનિક એનજીઓ સાથે વિગતવાર પરામર્શ હાથ ધરવામાં આવ્યા છે. જીએસએસીએસના અંદાજ પ્રમાણે, ગુજરાતમાં આશરે ૧.૬૬ લાખ લોકોને એચ.આય.વી સંક્રમણ થયો છે અને એચ.આય.વીનો ફેલાવો ૩ જીલ્લાઓમાં એ.એન.સી. ક્લિનિકની હાજરીમાં (સામાન્ય વસ્તીની પ્રોક્સી) વચ્ચે ૧% કરતાં વધારે હતો જેમાં સાબરકાંઠા, મહેસાણા, અને સુરત કે જેને વર્ગ-એ (ઉચ્ચ પ્રચંડ વિસ્તારો) તરીકે માનવામાં આવ્યાં છે.

8. વલ્લભીપુર, ધોળા અને રંધોલાના સી.એચ.સી.માં ઉચ્ચ જોખમી જૂથો (એચઆરજી) અને એચ.આય.વી પૉઝીટીવ લોકોની હાજરી નોંધાયેલ છે. મોટી સંખ્યામાં નાના ઔદ્યોગિક એકમોના દ્રષ્ટિકોણથી સ્થળાંતરિત મજૂરોની હિલચાલ, ખાસ કરીને સિંગલ પુરુષ સ્થળાંતરકારો હસ્તક્ષેપની જરૂરિયાત સૂચવે છે. ગુજરાત સ્ટેટ એડ્સ કંટ્રોલ સોસાયટી (જીએસએસીએસ) દ્વારા સ્થાપિત એઆરટી કેન્દ્રો (એન્ટિરેટ્રોવાયરલ થેરાપી કેન્દ્રો) પણ વલ્લભીપુરમાં ઉપલબ્ધ છે.

9. ઇન્ટિગ્રેટેડ કાઉન્સેલિંગ અને પરીક્ષણ કેન્દ્રના(આઇસીટીસી) સલાહકારો, એનજીઓના કર્મચારીઓ વગેરે સાથે કરવામાં આવતી પરામર્શના આધારે એચ.આય.વી/એડ્સને લગતા વિવિધ મુદ્દાઓનું વિગતવાર ખાતું અતિરિક્ત યોજના માર્ગ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલા એચપીપીમાં રજૂ કરવામાં આવે છે. બજેટ સહિત ઓળખાયેલી સમસ્યાઓના નિવારણ માટેની વ્યૂહાત્મક કાર્યવાહી યોજના પણ એચપીપીમાં શામેલ છે.વ્યૂહાત્મક કાર્ય યોજના કે જે યોજના માર્ગ ની સાથે ઓળખાયેલી/આકારણીવાળા ઉચ્ચ જોખમવાળા વિસ્તારોને રજૂ કરે છે અને તે મુજબ અમલીકરણ માટે સૂચવેલ વ્યૂહાત્મક ક્રિયાઓ નીચે પ્રમાણે છે:

કોષ્ટક ૩-૧: વ્યૂહાત્મક કાર્ય યોજના

Corridor	Outcome of Situation Assessment / Issues Identified	Strategy / Action Suggested	Locations / Village / Town	Responsibility
વલ્લભીપુર-રંધોલા	કેટલાક ગામોમાં ઉચ્ચ જોખમ વાળા જૂથની હાજરી	6 સ્થળોએ સઘન આઈ.ઈ.સી અભિયાન - આઇ.ઇ.સી. સામગ્રીનું વિતરણ અને એચઆરજી / સ્થાનિક સમુદાય માટે માસિક ધોરણે જાગૃતિના કાર્યક્રમો હાથ ધરવા	પતીવડા, આંબેડકરનગર, મફતનગર વલ્લભીપુરના વિસ્તારો	પી.આઇ.યુ.; / આર.એ.પી. અમલીકરણ એજન્સી

Corridor	Outcome of Situation Assessment / Issues Identified	Strategy / Action Suggested	Locations / Village / Town	Responsibility
	ટ્રક હૉલ્ટ પોઇન્ટ	લક્ષ્ય હસ્તક્ષેપ (ટી.આઈ.) એન.જી.ઓ. / સી.એચ.સી.ના સેવાઓ (વર્તણૂકીય પરિવર્તન સંચાર(બી.સી.સી.),એન્ટિરેટ્રોવાયરલ થેરેપી (એ.આર.ટી.), વગેરે) સુધી પહોંચવામાં લક્ષિત વસ્તીને સહાય કરો.		પી.આઈ.યુ.; / આર.એ.પી. અમલીકરણ એજન્સી
		જી.એસ.એ.સી. / ભાગીદારી એજન્સીઓ સાથે સંકલનમાં કોન્ડોમની સપ્લાય સુવિધા	રંગોલા અને લિમડાની વચ્ચેના રોડની હોટેલો	
		બાંધકામ કામ પૂરું ન થાય ત્યાં સુધી 3 મહિનાના અંતરાલમાં ટ્રક ચલાવનારાઓ માટે આઇઇસી સામગ્રીનું વિતરણ અને જાગરૂકતા કાર્યક્રમો		

10. યોજના કોરીડોરને જાળવી રાખવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે, એચ.આય.વી/એઈડ્સ નિવારણ યોજનાના અસરકારક અમલીકરણની કાર્યવાહી કરવા માટે ઘટકોને નીચે મુજબ રજૂ કરવામાં આવેલ છે.

- આઇ.ઇ.સી. (IEC) દ્વારા જાગૃતતા નિર્ધારિત સ્થાનો માટે અને બાંધકામ/મજૂર કેમ્પમાં અપનાવવામાં આવશે.
- વર્તણૂક બદલો સંચાર એ એચ.આય.વીને રોકવું,સંભાળ કરવી અને સપોર્ટકરવો એ પ્રોગ્રામ્સનું આવશ્યક ઘટક છે, જે નીતિના પગલા સહિત અન્ય પ્રોગ્રામ ઘટકોને ગંભીરતાથી જોડે છે.
- બાંધકામ કેમ્પમાં સ્થાપિત આરોગ્ય કેન્દ્ર દ્વારા મૂળભૂત આરોગ્ય સંભાળ અને સુવિધાઓ પૂરી પાડીને કામદારોની સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓનું ધ્યાન રાખવામાં આવશે.

11. પુનઃસ્થાપન કાર્ય યોજના (RAP) અમલીકરણ બજેટના ભાગ રૂપે એચપીપીનું બજેટ પણ શામેલ કરવામાં આવ્યું છે. વિગતવાર બજેટ જોગવાઈ એચપીપી રિપોર્ટમાં શામેલ છે.

4. જેન્ડર (જાતિ ને લગત) મુદ્દાઓ

12. મહિલાઓ માટે તેમની કુશળતાઓને આગળ વધારવાની તથા શૈક્ષણિક અને આરોગ્ય સુવિધાઓ માટે સારી સુલભતાની નવી આર્થિક તકો સૂચિત રોડ ડેવલપમેન્ટ દ્વારા ખોલવાની અપેક્ષા છે.પરામર્શ દરમિયાન, મહિલાઓએ ખાસ કરીને શાળા સ્થાનો પર પૂરતી સુરક્ષા પગલાં પ્રદાન કરવા સૂચવ્યું છે.જે કિસ્સાઓમાં મહિલાનું નામ પ્રથમ લાભાર્થી તરીકે હોય, તેવા કિસ્સાઓમાં મહિલાઓને લાભો સુનિશ્ચિત રીતે મળે તે માટે બધા લાભો સંયુક્ત ખાતામાં જમા કરવામાં આવશે.

13. તમામ ગામો (૨૦૧૧ ની વસ્તી ગણતરી મુજબ) નું ક્ષેત્રફળ, કર્મચારીઓમાં મહિલાઓની સહભાગિતાનું પ્રમાણ ૧૭.૦૮ છે, જે ૬૪.૬૯ ટકા પુરૂષ કાર્યબળ નોંધાયું હતું અને સારી વાહનવ્યવહાર સુવિધા પ્રદાન કરીને તથા બાંધકામ અથવા નિરીક્ષણ પ્રકારની સંલગ્નતાને અથવા સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપીને વધારો કરવાની જરૂર છે.

14. બાંધકામ **માટેના કાર્ય-દળમાં મહિલાઓ કામદારો** : જ્યાં બિન-કુશળ મજૂરોની જરૂરિયાત હશે ત્યાં સ્ત્રીઓને કામ માટે સામેલ કરવાની શક્યતા છે. કુશળ અને અર્ધ કુશળ કામદારોના કટુંબ સભ્યો પણ બાંધકામ શિબિરોમાં રહેશે અને પરોક્ષ રીતે નિર્માણના તબક્કા દરમ્યાન તેમનો સમાવેશ થશે.બાંધકામ ઈજારદારો તેમના મજૂર દળને સાથે લાવવા અપેક્ષિત છે.આમ, મોટા ભાગના કિસ્સાઓમાં આ મજૂરો, પુરૂષ અને સ્ત્રી એમ બંને સ્થળાંતરિત કામદારો હશે અને ખાસ કરીને બિન-કુશળ પ્રવૃત્તિઓમાં સ્થાનિક મજૂરો સહભાગી બનશે. સ્થાનિક કામદારો સાથે સ્થાનિક મહિલાઓ પણ સહભાગી બનશે, બાંધકામ પ્રવૃત્તિઓમાં બંને પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ રીતે સ્ત્રીઓ સમીલિત રહશે તેવો દ્રષ્ટિકોણ રાખવો. બાંધકામ તબક્કા દરમ્યાન ખાસ કરીને સ્ત્રીઓ અને બાળકોના કલ્યાણ અને સુખાકારી તરફ પગલાં લેવામાં આવશે.

4.1. બાંધકામ કેમ્પમાં મહિલાઓ માટે સુવિધાઓ

15. **બાંધકામ** સ્થળે કામ કરતી અને મજૂર કેમ્પમાં રહેતી મહિલાઓ માટે નીચેની સુવિધાઓ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે:

- હંગામી નિવાસ – બાંધકામ દરમ્યાન મજૂરો / કારીગરોના કુટુંબને યોગ્ય રહેઠાણની સુવિધા પૂરી પાડવામાં આવશે અને અન્ય જરૂરી સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં આવશે. ખાસ કરીને આરોગ્ય અને સફાઈ/સ્વચ્છતાની;
- આરોગ્ય કેન્દ્ર – મહિલાઓની આરોગ્યની સમસ્યાઓની કાળજી લેવા માટે આરોગ્ય કેન્દ્ર હંગામી રીતે ઊભા કરવામાં આવશે. જ્યાં ન્યૂનતમ આવશ્યક દવાઓ અને તબીબી સગવડો ઉપલબ્ધ રાખવામાં

આવશે, જેથી પ્રાથમિક-સારવાર માટે ઉપયોગી થાય અથવા અકસ્માતો વખતે સારવાર આપી શકાય. વધુમાં, નજીકની હોસ્પિટલ સાથે જોડાણ કરવામાં આવશે, જેથી જરૂર પડે વધુ ઊંચી સારવાર મેળવી શકાય. જે માટે ઈજારદાર, ત્યાં ડૉક્ટરની મુલાકાતની વ્યવસ્થા કરશે, ઓછામાં ઓછું સપ્તાહમાં એક વખત ડૉક્ટર કેમ્પની મુલાકાત લેશે, જેથી કામદારોને અને મહિલાઓને તેમની જરૂરિયાત મુજબની સારવાર મળી શકે.

- આ ઉપરાંત, જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે નજીકની ઉચ્ચ તબીબી સંભાળ સાથે જોડાણો સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે. સામાન્ય રીતે કામદારો અને ખાસ કરીને મહિલાઓને જરૂરી તબીબી સહાય પ્રદાન કરવા માટે, ઠેકેદાર એક અઠવાડિયામાં ઓછામાં ઓછા એક વખત ડૉક્ટરની મુલાકાત લેશે.
- કોન્ટ્રાકટરે તકેદારી માટેનું મજબુત તંત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે, જેથી મહિલાઓને કામના સ્થળે કોઈ સમસ્યાનો સામનો કરવો પડે નહીં, કે તેમનો દુરૂપયોગ ન થાય. સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ (NGO) પણ આવા શોષણ ન થાય તેની તકેદારી રાખવામાં ટેકો/સહાય આપશે. મહિલાઓ માટે કામના કલ્લાકો પણ નિયમીત કરવાના રહેશે. મહિલાઓ ખાસ કરીને નાના નવજાત શીશુઓ સાથે હોય તો તેમને રાતની પાળીમાંથી મુક્તિ અપાશે, અને લાંબા કલાકો સુધી તેમની પાસે કામ લેવાશે નહિ.
- સિવિલ વર્ક્સ કોન્ટ્રાક્ટર ઉપરોક્ત હસ્તક્ષેપ માટે જવાબદાર રહેશે. ઇએસએમયુ ખાતે સોશિયલ સ્પેશિયાલિસ્ટ કરાર કરાયેલ એનજીઓ સાથે રસ ધરાવતી સ્ત્રીઓને કામના તકોની પસંદગીની જોગવાઈને સરળ બનાવશે. તે સમયાંતરે આ હસ્તક્ષેપની આંતરિક દેખરેખ માટે પણ જવાબદાર રહેશે.
- ઉપર જણાવ્યા મુજબ બાંધકામ કેમ્પમાં મહિલાઓ માટે વિવિધ સગવડની બજેટમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે અને બિડ દસ્તાવેજમાં સમાવવામાં આવી છે [વાતાવરણની સુરક્ષા માટે સાવચેતી પર કલમ ૧૧૧ નો સંદર્ભ લો, બિડ દસ્તાવેજમાં તકનીકી વિશિષ્ટતાઓ, જે (i) ફેક્ટરી અધિનિયમમાં ૧૯૪૮ નું પાલન કરે છે; (ii) મકાન અને અન્ય નિર્માણ અધિનિયમ (રોજગાર અને નિયમોની શરતોનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૯૬; (iii) ઠેકેદાર (નિયમન અને નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૭૦; ન્યૂનતમ વેતન કાયદો, ૧૯૪૮; બાળ મજૂરી (પ્રતિબંધ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૮૬; મેટરનિટી બેનિફિટ એક્ટ, ૧૯૬૧ અને કાર્યસ્થળ (નિવારણ, નિષેધ અને નિવારણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૩ અને સંબંધિત પર્યાવરણીય વ્યવસ્થાપન યોજનાઓ (ઇએમપી) પર મહિલા જાતીય સતામણી.

યોજના વિસ્તારમાં જાતિ આધારિત હિંસા (જેન્ડર બેઝ્ડ વાયોલન્સ-જીબીવી) જોખમ

16. ડિજિટલ ઇન્ડિયાની વેબસાઈટ મુજબ, વર્ષ ૨૦૧૫ દરમ્યાન, યોજનાં માર્ગ નાં પાટણ જિલ્લામાં ખાસ કરીને અપરાધ નાં બનાવો વધુ સંખ્યામાં નોધાયા છે; પતિ અને તેના સંબંધીઓ દ્વારા ક્રૂરતા (૭૨

કિસ્સાઓ), ત્યારબાદ સ્ત્રીઓ ઉપર અત્યાચાર તથા મર્યાદા વિનભંગ તથા અપમાન ગુજારવા ને લગતા ગુનાઓ (૪૨ કિસ્સાઓ), અપહરણની નોધણી (૧૬ કિસ્સાઓ). બાંધકામ સ્થળ પર કામ કરતા અને મજૂર કેમ્પમાં રહેતી મહિલાઓને નીચેના જોખમો હોઈ શકે છે:

- જાતિ આધારિત હિંસામાં શારીરિક, જાતીય, મનોવૈજ્ઞાનિક અને આર્થિક પરિમાણો છે:
- કાર્યસ્થળમાં અથવા કાર્યસ્થળની આસપાસના સમુદાયોમાં શારીરિક હિંસા થઈ શકે છે; ખાસ કરીને બાંધકામ, કૃષિ, કાપડ અને શિક્ષણક્ષેત્રમાં. તેનો ઉપયોગ ફરજિયાત શ્રમની પરિસ્થિતિઓને જાળવવા અને તેમના અધિકારીઓના કામદારોને વંચિત કરવા માટે થાય છે.
- જાતીય હિંસા ભાગીદાર અને બિન ભાગીદાર પરિસ્થિતિઓમાં થાય છે. કામની અસલામતી અને શક્તિ અસંતુલન **યોજના વિસ્તારમાં જાતિ આધારિત હિંસા**ના જોખમને વધારે છે.
- માનસિક હિંસા શોષણના કામના વાતાવરણને જાળવી રાખવા માટે ધમકીઓ, પજવણી, મોબાઈંગ વગેરેનો સ્વરૂપો લઈ શકે છે.
- જુદા જુદા જાતિઓને સોંપેલ ભૂમિકાઓ અને લાક્ષણિકતાઓ એકલતામાં વિકસિત થઈ નથી; તે સમાજની સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, પરંપરાગત, ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક પાસાઓની જટિલ વિચારસરણીનું ઉત્પાદન છે જેમાં લોકો અને સમુદાયો રહે છે. ગેરલાભ અને નબળાઈ તેમની પાસેથી ઉદભવે છે અથવા તેમના દ્વારા ઉત્તેજિત થાય છે.

17. GSHP II હેઠળના અગાઉના પૂર્ણ થયેલા યોજના માર્ગમાં જાતિ પરના જોખમો ને ધ્યાનમાં રાખતા આવા કેસો / ઘટનાઓ થવાની કે ઉપજ્યા ની જાણ નથી, તેમ છતાં, તે આંતરિક ફરિયાદો તથા સમિતિ અને જાતિના મુદ્દાઓ પરના જાગરૂકતાના કાર્યક્રમો કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે તે સૂચવવાનું સૂચન કરે છે. બાંધકામ સ્થળ અને સંસ્થાકીય સ્તરે કામના સ્થળે જાતીય સતામણી સંબંધિત જોખમોને સંબોધવા માટે, નીચેની ક્રિયાઓ કાર્યસ્થળ (નિવારણ, નિષેધ અને નિવારણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૩ આધારિત મહિલાઓના જાતીય સતામણી અનુસાર લાગુ પાડવામાં આવશે:

- આ કાયદા હેઠળ કોર્પોરેટ જરૂરિયાત અને કાયદેસરના આદેશને પહોંચી વળવા માટે ઠેકેદારો દ્વારા આંતરિક ફરિયાદો સમિતિ (આઈસીસી) ની સ્થાપના. કાયદો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ એમ્પ્લોયર પાસે નીચે મુજબનાં કાર્યો હશે:
  - જાતિ આધારિત હિંસા (જીબીવી) અને કાર્યસ્થળે થતા ત્રાસ સામે વિગતવાર નીતિ તથા આચાર સંહિતાની રચના અને સંચાર;

- ફરિયાદનો સામનો કરવા અને પૂછપરછ હાથ ધરવા માટે સમિતિને જરૂરી સુવિધાઓ પ્રદાન કરવી;
- કાયદાની જોગવાઇઓ સાથે કર્મચારીઓને સંવેદનશીલ બનાવવા માટે નિયમિત અંતરાલોમાં વર્કશોપ, જાગરૂકતાના કાર્યક્રમો ગોઠવવા. ફરિયાદ સમિતિઓને કૌશલ્ય અને ક્ષમતા બંનેમાં તાલીમ આપવામાં આવે તેની ખાતરી કરવી;
- જે મહિલા ભારતીય દંડ સંહિતા અથવા સમય માટેના અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ ગુના સંબંધમાં ફરિયાદ ફાઇલ કરવાનું પસંદ કરે તો તે મહિલાઓને સહાય પૂરી પડાશે,
- ઠેકેદાર/નોકરીદાતાઓએ જાતીય સતામણીને સેવાઓના નિયમો હેઠળ ગેરવર્તણૂક તરીકે ઉપચાર કરવો પડે છે અને આવા ગેરવર્તન માટે પગલાં લેવામાં આવશે.
- વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરો અને સંબંધિત અધિકારીઓને અહેવાલ આપો.
- કાર્યસ્થળ (નિવારણ નિષેધ અને નિવારણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૩માં મહિલાઓના જાતીય સતામણી અનુસાર, આંતરિક ફરિયાદો સમિતિના નોકરીદાતા / સમિતિના સભ્યોના કાર્યો અને જવાબદારીઓ:

- યોજનાના ભાગરૂપે, જાતિ આધારિત હિંસા (જીબીવી) પર જાગરૂકતા નિર્માણ અને તાલીમ યોજવામાં આવશે, કાર્યસ્થળે જાતિ સંવેદનશીલતા અંગે, યોજના અમલીકરણ વિભાગ(પી.આઈ.યુ.) અને ઠેકેદારો સાથે જાતીય સતામણી સંબંધિત જોખમો યોજવામાં આવશે.
- એક અધ્યક્ષ અધિકારી તરીકે પ્રાધાન્ય(ખાસ કરીને કાર્યસ્થળના વરિષ્ઠ સ્તર પર અથવા અન્ય કોઈ વિભાગ અથવા સંગઠન દ્વારા સામાજિક કાર્યમાં અનુભવ ધરાવતા / કાયદેસર જ્ઞાન ધરાવતા) મહિલાઓને રોજગારી આપવામાં આવે. સમિતિના બે સભ્યોએ ત્યાં હોવું જોઈએ, કોઈ એક અધ્યક્ષ અધિકારી અન્ય વિભાગમાંથી અથવા કામના સ્થળેથી અને અન્ય સભ્યો દ્વારા જાતીય સતામણી સંબંધિત મુદ્દાઓથી, પરિચિત મહિલા અથવા વ્યક્તિના હેતુ માટે પ્રતિબદ્ધ એનજીઓ / સંગઠનો હશે.
- કામના સ્થળે પજવણી, જાતીય સતામણી અને જાતિ આધારિત હિંસા(જીબીવી)ના ઉલ્લંઘન સામે પ્રત્યેક કર્મચારી માટે આચાર સંહિતા / એસ.એચ.ડબલ્યુ નીતિની સ્થાપના કરવામાં આવશે, જો તે સાબિત થયું હોય તો કાનૂની પરિણામો સાથે હાથ ધરવામાં આવશે.
- જીઆરએમ દ્વારા યોગ્ય રીતે કેસની નોધણી કરવી, ફરિયાદીની માહિતી ગોપનીય અને અનામી રાખવી

18. યોજના અમલીકરણ દ્વારા બાહ્ય નિરીક્ષણને યોગ્ય રીતે તૈયાર જાતિ સંવેદનશીલ સૂચક અંકો પર આધારિત જોગવાઈઓના અમલીકરણની દેખરેખ હાથ ધરવામાં આવશે. નીચે આપેલા કોષ્ટક ૪.૧માં જાતી આધારીત મુદ્દાઓના અમલીકરણ માટેની વિગતવાર કાર્ય યોજના પ્રદાન કરવામાં આવી છે:

કોષ્ટક ૪-૧: જેન્ડર એક્શન પ્લાન (રાધનપુર-ચાણસ્મા યોજના માર્ગ)

પ્રવૃત્તિ / પગલાં	લક્ષ્ય / નિર્દેશકો	જવાબદારી	સમયરેખા/ સમય મર્યાદા
બાંધકામ પૂર્વેની પ્રવૃત્તિઓ			
ખાતરી આપીએ છીએ કે રોડની ડિઝાઇન- આલેખન, મહિલાઓની જરૂરિયાતોને સંબોધિત તથા અલગ અલગ રીતે સક્ષમ બાળકો અને વિદ્યાર્થીને સંકલિત કરે છે.	ડિઝાઇન- આલેખનની ગુણવતા / બસ સ્ટૉપ્સ) (બસ આશ્રયસ્થાનો સહિતમૂળભૂત સુવિધાઓ જેવી કે શૌચાલય અને પાણી સુવિધાઓ સલામત અને આરામદાયક હલનચલન ગ માટે રાહદારી ક્રોસિં / સ્ત્રીઓને ધ્યાનમાં રાખી ને કરવામાં (સુવિધાઓ આવી છે અને શારિરીક રૂપે અક્ષમ વ્યક્તિઓનું મૂલ્યાંકન પણ રસ્તાના આલેખનમાં પ્રતિબિંબિત કરવામાં આવે છે	માર્ગ અને મકાન વિભાગ તથા સલાહકાર (કન્સલટન્ટ)	ડિઝાઇન- આલેખન / બાંધકામ પહેલા નો તબ્બકો
બાંધકામ અને ઓપરેશન દરમ્યાનની પ્રવૃત્તિઓ			
ખાતરી આપીએ છીએકે જાતિ કાર્ય યોજનાનો મહિલા સમુદાય (સ્થળાંતર અને હોસ્ટ સમુદાય પર) યોગ્ય રીતે પ્રસારિત છે અને તેમાં પ્રાપ્ત સૂચનો અને અભિપ્રાયો શામેલ છે	મહિલા સમુદાય સ્થળાંતર અને યજમાન) સાથે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામા તથા (સમુદાયના કાળજી રાખીને જીબીવી પર માહિતી એકત્રિત કરવા માટે તૈયાર કરવામાં આવશે અને લિંગ કાર્ય સુધ / યોજનામાં યોગ્ય રીતે સમાવવામાં◌ાશે પૂર્વ નિર્માણ અને નિર્માણ તબક્કા દરમિયાન યોજના સાઇટમાં સંભવિત સ્થાનાંતરણ શ્રમ મજૂર)) ની સંખ્યા (પ્રવાહii)ગામોમાંથી સૂચિત મજૂર કેમ્પનુ અંતર, (iii) યજમાન સમુદાયની સ્વીકૃતીની ક્ષમતા(iv)રોડ ડિઝાઇન- આલેખન અને રસ્તા- પાડવામાં આવેલ વપરાશકર્તા સુવિધાઓમાં પૂરા સુરક્ષા જોગવાઈઓના લિંગ પરિપ્રેક્ષ્ય અભ્યાસ અંગે માહિતી એકત્રિત કર	માર્ગ અને મકાન વિભાગ, યોજના અમલીકરણ એકમ/ અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) અને ઠેકેદાર	બાંધકામ પહેલાનો તબ્બકો
વલણ અને વર્તણૂંક સુધારવા તથા રસ્તા પરના બાંધકામ મજૂર / કેમ્પની મહિલાઓ અને અપંગ મિત્રતાપૂર્ણ પર્યાવરણને વિકસાવવા માટે જાગરૂકતા અભિયાન ચલાવવું	રસ્તા પર પ્રદાન કરેલા સલામતીના મામલાઓની માહિતી, જાતીય સતામણી કાયદાઓ અંગે જાગરૂકતા ઉત્પન્ન કરવી, હેલ્પલાઇન ક્રમાંક ધ્વારા મદદ અંગે જાણ કરવી અને મહિલાઓને હેરાનગતિની જાણ કરવા પ્રોત્સાહિત કરવું અને રસ્તા પર મહિલા અને કન્યાઓને મદદ કરવા માટે પ્રોત્સાહન આપવું અને શ્રમ કેમ્પમાં માહિતી દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવતી જાગરૂકતા કાર્યક્રમોમાં	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ તબ્બકો (૧૮-૨૦ મહિના)

પ્રવૃત્તિ / પગલાં	લક્ષ્ય / નિર્દેશકો	જવાબદારી	સમયરેખા/ સમય મર્યાદા
	સમાવેશ થાય છે.		
વલણ અને વર્તણૂંક સુધારવા તથા રસ્તા પરના બાંધકામ મજૂર / કેમ્પની મહિલાઓ અને અપંગ મિત્રતાપૂર્ણ પર્યાવરણને વિકસાવવા માટે જાગરૂકતા અભિયાન ચલાવવું	રસ્તા પર પ્રદાન કરેલા સલામતીના મામલાઓની માહિતી, જાતીય સતામણી કાયદાઓ અંગે જાગરૂકતા ઉત્પન્ન કરવી, હેલ્પલાઇન ક્રમાંક ધ્વારા મદદ અંગે જાણ કરવી અને મહિલાઓને હેરાનગતિની જાણ કરવા પ્રોત્સાહિત કરવું અને રસ્તા પર મહિલા અને કન્યાઓને મદદ કરવા માટે પ્રોત્સાહન આપવું અને શ્રમ કેમ્પમાં માહિતી દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવતી જાગરૂકતા કાર્યક્રમોમાં સમાવેશ થાય છે.	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ તબ્બકો (૫ વર્ષ)
યોજના નિર્માણ અને કામગીરી સમયગાળા દરમિયાન તમામ જાતિ માટે યોગ્ય રોજગારીની તકો અને વેતનને પ્રોત્સાહિત કરવી	ઓછામાં ઓછા લક્ષ્યાંક ધરાવતી રોજગારીની તકોવાળી કામગરીમા મહિલાનો સમાવેશ	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ તબ્બકો (૫ વર્ષ)
જાતીય સતામણીના ઉદાહરણોને કાબૂમાં રાખવા પગલાં લેવા	આંતરિક ફરિયાદ સમિતિનું બંધારણ – કાર્યસ્થળે મહિલાઓના જાતીય સતામણી અંગે નિવારણ), નિષેધ અને નિવારણઅધિનિયમ (,૨૦૧૩અનુસાર જાતિ મુદ્દાઓ પર જાગૃતિ અભિયાન	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ તબ્બકો (૧૮-૨૦ મહિના)

Gender Action Plan (જાતિ ક્રિયા યોજના) અમલીકરણ માટેનું બજેટ
(વલ્લભીપુર રંઘોલા યોજના માર્ગ)

અનુ.નં.	શ્રેણી	એકમ	દર	નંબર/માસ	રકમ (રૂપીયા)
૧	જાતિ ક્રિયા યોજનાની જાગરૂકતા અને જોખમ નિવારણ				
એ	મુખ્ય હિસ્સેદારો અને આંતરિક ફરિયાદ સમિતિ રચના સાથે બઢતી	દરેક યોજના માર્ગ દીઠ ઉચ્ચક	૫,000	૯	૪૫,000
બી	જાગૃતિ અભિયાન અને આઇઇસી સામગ્રી	દરેક યોજના માર્ગ દીઠ ઉચ્ચક	૩,000	૯	૨૭,000
સી	ઑડિઓવિઝ્યુઅલ સાધનો-	દરેક ભાગ દીઠ ઉચ્ચક	૩,000	૯	૨૭,000
	કુલ				૯૯,000

નોંધ : જાતિ ક્રિયા યોજનાં અમલીકરણ ને લગત ખર્ચ નો ઈ.એમ.પી. બજેટ મા સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તદ્પરાંત HIV/AIDS અવેરનેસ ઠેકદાર (કોન્ટ્રકટર) દ્વારા તેમનાં દ્વારા સ્થાપીત બાંધકામ / શ્રમ કેમ્પમાં ઠેકેદાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે.

5. માર્ગની સલામતી

19. DPR ની તૈયારીના ભાગ રૂપે આ યોજના માર્ગ ની સલામતી તથા તપાસ ની સાથે અકસ્માત પણ ખૂબ જ ઊંચો દર દર્શાવે છે, જોકે કેટલાક અકસ્માતો ડેટા સિવાયના હોય છે, અકસ્માતો કેવી રીતે અને ક્યાં થયા છે તે વિશે બરાબર રેકોર્ડ સ્પષ્ટ નથી. ઉમરાળા અને વલ્લભીપુરના સંબંધિત પોલીસ સ્ટેશનોમાંથી ૨૦૧૩ થી ૨૦૧૭ સુધીનો ડેટા એકત્રિત કરવામાં આવ્યો છે. માત્ર મોટી ઇજા અને જીવલેણ અકસ્માતો સામાન્ય રીતે રેકોર્ડ કરવામાં આવે છે. જો કે, ત્યાં અન્ય નાની ઇજા અને મિલકતના નુકસાનની અકસ્માતોનો સંભવિત અવકાશ છે જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી. તે તાર્કિક રીતે અનુમાનિત થઈ શકે છે કે આ અકસ્માતો માટેના મુખ્ય કારણો મુખ્યત્વે આલેખન (ડિઝાઇન) અને કામગીરીની અપર્યાપ્તતાઓ છે.

20. વસાહતો અને જંકશનના સંદર્ભમાં આલેખનમાં સામેલ થતી સલામતીની દરમિયાનગીરી, રસ્તાના બંને બાજુઓ પરની ચેતવણીના ચિહ્નો અને મર્યાદિત ગતિ, ટી-જંકશન (૩ આર્મ જંક્શન) ની આલેખન, ચૅનલાઇઝેશન, યોગ્ય નિશાનીઓ અને આલેખન પોસ્ટિંગ વગેરે છે. સલામતી ઑડિટ રિપોર્ટ (ડી.પી.આર. નું વોલ્યુમ III) માં રસ્તાની સુરક્ષા સમસ્યાઓ અને હસ્તક્ષેપની વિગતો પ્રદાન કરવામાં આવી છે.

21. યોજના માર્ગ માં તમામ વસાહતો અને જંકશન માટે ચેતવણી સંકેતોના સ્વરૂપમાં સુરક્ષા દરમિયાનગીરીઓ હાથ ધરવામાં આવી છે. જંકશન અને ઇન્ટરસેક્શનને નિશાનીઓ અને ચિહ્નો સાથે યોગ્ય રીતે આલેખન કરવામાં આવે છે. (૦+૯૬૫), ખાતે યોજના માર્ગનો પ્રારંભિક બિંદુ, ઉમરાળા ગામ (૯+૯૧૦), ટીંબી ગામ (૧૫ + ૬૦૦), ધોળા (૧૬+૬૦૦), દેડકડી ગામ (૧૯+૮૬૦) અને પરવાળા ગામ (૨૧+૭૩૦) જેવા સલામતીના હસ્તક્ષેપો મેળવવા માટેની નિવાસીઓ રંધોળામાં (૨૭+૫૮૯) કે જે અંતિમ બિંદુ પર છે. માનવ સેવા હોસ્પિટલ (૧૫ + ૧૦૦) અને નજીકના પાર્વલા સ્કૂલ (૨૨ + ૯૦૦) ની પાસે સ્કૂલ નજીક (૧૪ + ૮૫૦) કેરીયા સાઇડ રોડ, ટ્રાફિક શાંત કરવાના પગલાં જેવા કે માહિતીપ્રદ ચિહ્નો, ઝડપ મર્યાદા સંકેતો અને ટ્રાફિકની ગતિશીલતા જેવા કે ટ્રાફિક શણગારના પગલાં સાથે આપવામાં આવે છે. ઝીબ્રા ક્રોસિંગને પ્રવેશ સમાપ્તિ સાથે ગામ પાર કર્યા પછી પ્રવેશ પર પોસ્ટ કરવામાં આવે છે. શાળાઓ અને સંસ્થાઓ નજીક યોગ્ય ચિહ્નો અને સંકેતો સાથે રમ્બલ સ્ટ્રીપ્સ પ્રદાન કરવામાં આવે છે.

22. યોજના માર્ગ મુખ્યત્વે ખેતરોની બાજુમાં સ્થિત છે અને અનિચ્છિત પશુધન સાથે વસાહતો પસાર કરે છે. ઢોરઢાંખરને ઘણીવાર કેરેજ-વેની બાજુમાં અથવા તેની તરફ દોરી જાય છે, તેથી જુના રામપુર(૪+૬૦૦),રામપુર(૮+૬૦૦),ઉમરાળા(૧૧+૬૦૦), ટીંબી(૧૪+૬૦૦), દેડકડી(૨૦+૬૦૦) અને પરવાળા ગામ (૨૩+૬૦૦) નજીકના પશુ ક્રોસિંગ સ્થાનો માટે ચેતવણી સંકેતો પૂરા પાડવામાં આવે છે, જ્યાં યોજના

માર્ગની બંને બાજુએ ચરાઈ જમીન છે. સલામતી ઑડિટ રિપોર્ટ (ડીપીઆરનું વોલ્યુમ III) માં રસ્તાની સુરક્ષા સમસ્યાઓ અને હસ્તક્ષેપની વિગતો પ્રદાન કરવામાં આવી છે.

6. મજુરવર્ગના ધસારાનું સંચાલન (લેબર ઈનફ્લક્સ મેનેજમેન્ટ)

23. યોજના માર્ગનો નિર્માણ સમયગાળો ૧૮ મહિનાનો છે અને બાંધકામના તબક્કા દરમિયાન યોજના માર્ગ માટેના સિવિલ કામોના નિર્માણ માટે અપેક્ષિત કુશળ અને અર્ધ-કુશળ મજૂરની આવશ્યકતા રહેશે. મજૂરનો સ્રોત પ્રાધાન્ય સ્થાનિક વિસ્તારોથી હોવો જોઈએ, જો કે રસ્તાના બાંધકામ માટે જરૂરી કુશળ મજૂર મુખ્યત્વે નજીકના કે બહારના રાજ્યના સ્થળાંતરિત મજૂરો પાસેથી હોઈ શકે. મોટેભાગે કોન્ટ્રાક્ટર રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ અને બિહારમાંથી શ્રમજીવીઓ હોય છે. જો મજૂર વિસ્તારની બહારથી આવી રોજગારી મેળવશે, તો યોજના ક્ષેત્રની અંદર સારી આવાસ સુવિધા પ્રદાન કરવી જરૂરી છે. યોજના માર્ગ માટે, એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે વલ્લભીપુર-રંઘોળા યોજના માર્ગ માં આવશ્યક શ્રમીકો ૧૦૦ થી ૧૫૦ જેટલા હશે. (સ્થાનિક અને સ્થાનાંતરિત મજૂરો સહિત) જેને કારણે સ્થાનિક સમુદાયના સંબંધોમાં વિક્ષેપ સાથે થોડી તાણ પરિણમી શકે છે.

24. ઇ.એસ.એમ.પી. (ESGP-02) માં પૂરી પાડવામાં આવેલ માર્ગદર્શિકા મુજબ મજુરને રહેવા માટે કેમ્પનુ સ્થળ નજીકના વસાહતોમાં સ્થાનિક વિક્ષેપ અને સંવેદનશીલ સામાજીક વ્યવસ્થાને અવગણયા વગર નિકટતાને ધ્યાન માં રાખી સક્ષમ ઇજનેરની પૂર્વ મંજૂરી લઇ ઠેકેદાર દ્વારા પસંદ કરવાની રહેશે.

25. મજૂર પ્રવાહ સાથે સંબંધિત નીચેની સમસ્યાઓ બાંધકામના સમયગાળા દરમિયાન થઈ શકે છે:

- કામદાર, કામદારોની અંદરોઅંદર અને સ્થાનિક સમુદાય વચ્ચે સાંસ્કૃતિક, ધાર્મિક અથવા વર્તણૂકના આધારે સંઘર્ષ.
- બહારના લોકોને રાખવાથી સ્થાનિક સમુદાય નાખુશ
- સ્થાનિક અને સ્થળાંતરિત વસ્તી વચ્ચેની ક્રિયાપ્રતિક્રિયાને લીધે અમુક ચેપી રોગોના નાના રોગચાળો . આમાંથી સૌથી સામાન્ય શ્વસન) ટીબી(, પાણીજન્ય) મેલેરિયા, ડેંગ્યુ(, પાણીજન્ય પેટમાં ચેપ, ટાઇફોઇડ (અને જાતીય રીતે સંક્રમિત રોગો) એચ.આય.વી, સિફિલિસ અને હેપેટાઇટિસ (છે.
- સ્થાનાંતરિત કર્મચારીઓથી સ્થાનિક મહિલાઓની સુરક્ષા સમસ્યાઓ .શ્રમજીવીના પ્રવાહને કારણે યોજના ક્ષેત્રમાં જાતિ આધારિત હિંસાના જોખમને વધુ ખરાબ કરી શકે છે .ઘણી સમાજમાં મહિલાઓની નીચલી સ્થિતિ, તેમની વિરુદ્ધના ભેદભાવ અને હિંસામાં તેમની વધુ નબળાઈઓના કારણે મહિલા અને

છોકરીઓ જાતી આધારિત હિંસાથી વધુ પ્રભાવિત થાય છે .લિંગ-આધારિત હિંસા જાતીય, શારીરિક અને માનસિક દુર્વ્યવહાર સહિતના ઘણા સ્વરૂપો લે છે

- સ્થળાંતરીત શ્રમીકો દ્વારા આરોગ્ય કેન્દ્રો, મંદિરો, પરિવહન સુવિધા વગેરે જેવા સામુદાયિક સુવિધાઓનો ઉપયોગ સ્થાનિક સમુદાય સાથે અસંતોષ તરફ દોરી શકે છે.
- જો ઠેકેદારો અકુશળ સ્થળાંતરીત શ્રમીકો લાવે, તો મજૂરોના શોષણનું જોખમ રહે છે .આ જાતિ, ધર્મ અથવા સમાજના આધારે યુવાન મજૂરો, ઓછા અને અસમાન વેતન ચુકવણી, ફરજિયાત શ્રમ અને ભેદભાવના રૂપમાં થઈ શકે છે.
- સાઇટ પર એકત્રિત શ્રમીકોના કારણે મુખ્યત્વે સ્થાનિક સંસાધનો, સમાજ સંબંધોમાં વિક્ષેપ અને મજૂરોની હિલચાલ પર તાણ આવે છે.
- અન્ય અસરો સ્થાનિક કાર્યકરોનો ઉપયોગ નજીકના વિસ્તારોમાં પરિવહન માટે કરી શકે છે, જેથી અકસ્માતનું જોખમ વધે છે તેમજ યોજના દ્વારા પેદા થતા ટ્રાફિકમાં વધારો થાય છે.
- જો યોજના ક્ષેત્રે યોગ્ય સેવાઓની જોગવાઈ ન હોય તો નજીકના રહેણાક વિસ્તારોના તબીબી અથવા મનોરંજક સુવિધાઓ પર તણાવમાં વધારો થઈ શકે છે.
- આવી પ્રતિકૂળ અસર સામાન્ય રીતે આવનારા શ્રમ દળને સંચાલિત અને શોષી લેવા, સ્થાનિક સ્તરે નીચી ક્ષમતા દ્વારા વિસ્તૃત કરવામાં આવે છે, અને ખાસ કરીને જ્યારે નબળા સમુદાયોમાં અથવા નજીકમાં, અને ઉચ્ચ જોખમી પરિસ્થિતિઓમાં જ્યારે બાંધકામ અંગે કાર્યો કરવામાં આવે છે.

મજૂરવર્ગના ધસારાના સંચાલનની યોજના ચોક્કસ પ્રવૃત્તિઓને સંબોધિત કરે છે જે સ્થાનિક સમુદાય પર અસર ઘટાડવા માટે હાથ ધરવામાં આવશે, જેમાં મજુરોના વર્તન ની આચાર સંહિતા, એચ.આય.વી / એઈડ્સ પરના તાલીમ કાર્યક્રમો વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. કામદારો નો કેમ્પ મેનેજમેન્ટ પ્લાન, કામદારોના શિબિરની સ્થાપના અને સંચાલનના વિશિષ્ટ પાસાંઓને સંબોધે છે.

એડ્સના પ્રસારને સમજવા માટે એક વિગતવાર અભ્યાસ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો, યોજના માર્ગ / વી.આય.પર એચ (એડ્સ નિવારણ યોજનાનો સંદર્ભ લો / વી.આય.એચ)એઈડ્સની રોકથામ માટે વ્યૂહાત્મક યોજનાનું મૂલ્યાંકન તૈયાર કરવામાં કરેલ છે.

26. મજૂર પ્રવાહ વ્યવસ્થાપન યોજનાનો હેતુ આ મુજબ છે:

a) યજમાનની વસ્તી પર શ્રમના પ્રવાહ સાથે સંકળાયેલ સંભવિત અસરો દર્શાવવી જેને ઘટાડી શકાય છે

b) સ્થળાંતરિત મજૂરો માટે સલામત અને તંદુરસ્ત કામની પરિસ્થિતિ અને આરામદાયક વાતાવરણ પૂરું પાડવા માટે
c) વિશ્વ બેંક માર્ગદર્શિકા અને રાષ્ટ્રીય શ્રમ કાયદાઓના પાલનની ખાતરી કરવા .

27. નીચે આપેલ કોષ્ટક સમુદાયો પર પ્રતિકૂળ અસરોના જોખમોનું મૂલ્યાંકન અને સંચાલન કરવા શ્રમ વ્યવસ્થાપન યોજના પ્રદાન કરે છે જે કામચલાઉ યોજના પ્રેરિત મજૂર પ્રવાહમાંથી પરિણમી શકે છે

કોષ્ટક **૬-૧:** મજૂરવર્ગના ધસારાના સંચાલનની યોજના **Labour Influx Management Plan**

અનુ. નં.	પ્રભાવોની શ્રેણી	નિવારણ પગલાં	જવાબદારી	સમયગાળો
૧	સ્થાનિક પર્યાવરણ પર શ્રમીક પ્રવાહ અને તાણ	• જ્યાં પણ શક્ય હોય ત્યાં ઠેકેદાર, સ્થાનિક સ્તરે ઉપલબ્ધ કર્મચારીઓની ભરતી કરશે જે શ્રમ રોજગાર માટે આપવામાં આવતી પ્રાધાન્યતાના લીધે યોજના પર અસર કરે છે. • યોજના કરાર સાથે હસ્તાક્ષર કરવા માટે પર્યાવરણ, સામાજિક આરોગ્ય અને સુરક્ષા (ESHS) સાથે સંબંધિત આચાર સંહિતાનો સમાવેશ કરવો જોઈએ, કોન્ટ્રાક્ટર કરારના સમયગાળા સુધી સંમત આચાર સંહિતાને અમલમાં મૂકવાની જરૂર રહેશે. • ઠેકેદાર જરૂરી જાગરૂકતા ઝુંબેશ અને આરોગ્ય તપાસ (એચ.આય.વી / એઇડ્ઝની રોકથામ) વગેરે સહિત જરૂરીયાત મુજબ નોકરી અને ઇ.એસ.એચ.એસ. પર યોગ્ય અને જરૂરી તાલીમ પ્રદાન કરશે.	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ સમયગાળો (૧૮-૨૦ મહિનો)
૨	મજૂર શિબિરમાં આવાસ સુવિધાઓ	• કામદારોના આવાસ અંગે માર્ગદર્શિકા નોંધ) નિર્માણ અને શ્રમ કેમ્પ્સ – ESGP ૦૨ની ગોઠવણ માહિતી બિડ દસ્તાવેજમાં પ્રદાન (કરેલ હોવી જોઈએ • કાર્યબળને સ્થાનિક સાંસ્કૃતિક વર્તણૂકથી વાકેફ કરવામાં આવેશે જે તેને સંવેદનાત્મક બનાવશ તથા આવાસની સુવિધાઓમાં વર્તણુક નિયમો	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ સમયગાળો (૧૮-૨૦ મહિના)

અનુ. નં.	પ્રભાવોની શ્રેણી	નિવારણ પગલાં	જવાબદારી	સમયગાળો
		ચુસ્તપણે લાગુ પાડવામાં આવશે		
3	પર્યાવરણ આરોગ્ય અને સલામતી / સુરક્ષા સમસ્યાઓ	• બિડ દસ્તાવેજોમાં પૂરા પાડવામાં આવેલ પર્યાવરણ, આરોગ્ય અને સલામતી સંબંધિત તમામ સંદર્ભિત માર્ગદર્શિકા નોંધો કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા અનુસરવાની રહેશે. • કામદારોની સલામતીને સુનિશ્ચિત કરવા માટે કોન્ટ્રાક્ટર નીચે મુજબ સુરક્ષા પગલાં મૂકશે. • પ્રોજેક્ટ વિસ્તારમાં લિંગ અને કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા શ્રમ શિબિરને સુરક્ષિત કરવા માટે યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવશે જેન્ડર ઍક્શન) (જીએપીમાં દર્શાવેલ છે-પ્લાન	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ સમયગાળો (૧૮-૨૦ મહિના)
4	મજૂર શિબિરનું નિયમિત નિરીક્ષણ અને દેખરેખ	• વિકસિત પ્રક્રિયામાં કેમ્પ સાઇટ્સની નિયમિત નિરીક્ષણ શામેલ કરી, પેટાઠેકેદારો દ્વારા - મોકલેલા મજૂર સંબંધિત માહિતી જાળવી રાખવી. • ઠેકેદાર દ્વારા સ્વીકાર્ય અને યોગ્ય ધોરણોને સુવિધાયુક્ત અને જાળવવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે કેમ્પસાઇટની વારંવાર અંતરે તપાસ કરવામાં આવશે.	અધિકારી ઇજનેર (ઓથોરીટી અન્જિનિયર) ની મંજૂરી હેઠળ ઠેકેદાર	બાંધકામ સમયગાળો (૧૮-૨૦ મહિના)

28. આ પ્રતિકૂળ અસરો સામાન્ય રીતે સ્થાનિક સ્તરની નીચી ક્ષમતા દ્વારા આવનારા શ્રમ દળને સંચાલિત અને શોષી લે છે, અને ખાસ કરીને જ્યારે બાંધકામના કામો નબળા સમુદાયોમાં અને અન્ય ઉચ્ચ જોખમી સ્થિતિઓમાં કરવામાં આવે ત્યારે. મજૂરવર્ગના ધસારાના સંચાલનની યોજનાના બિડ ડોક્યુમેન્ટમાં પણ તેનો સમાવેશ થાય છે. પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે સાવચેતી પર કલમ 111, બિડ દસ્તાવેજમાં તકનીકી વિશિષ્ટતાઓ ઇ.એમ.પી. / બિડ ડોક્યુમેન્ટ ના ભાગ રૂપે મજૂર પ્રવાહ વ્યવસ્થાપન ના બજેટ મા શામેલ છે.

7. અમલીકરણ વ્યવસ્થાપન

30. પર્યાવરણીય અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન એકમ (ESMU ઇ.એસ.એમ.યુ.) : યોજના અમલીકરણ એકમ (પી.આઈ.યુ.) ખાતેના અધિક્ષક ઇજનેરશ્રી, આ યોજનાનો એકંદરે વડા રહશે. યોજનાના સામાજિક અને પર્યાવરણીય પાસાઓની તપાસ કરવા માટે યોજના અમલીકરણ એકમ ની અંદર માર્ગ અને મકાન વિભાગ દ્વારા એક ઇ.એસ.એમ.યુ. ની સ્થાપના કરવામાં આવશે, જેની નીતિ માર્ગદર્શન, સંકલન અને આયોજન, આંતરિક દેખરેખ અને ખાસ કરીને સેફગાર્ડ સંબંધિત રિપોર્ટિંગ, વ્યવસ્થાપન તથા સંચાલન ની એકંદરે સંપૂર્ણ જવાબદારી હશે.

31. પર્યાવરણીય અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન એકમ (ESMU) અધિક્ષક ઇજનેરના દેખરેખ નીચે કામ કરશે. અને પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપન અંગેની બધી જ કામગીરીઓ તથા પ્રવૃત્તિઓ માટે જવાબદાર રહેશે. યોજના નાં અધિક્ષક ઇજનેર (PIU) પર યોજનાની સંપૂર્ણ જવાબદારી રહેશે. તેમને કાર્યપાલક ઇજનેર કામગીરી માં મદદ કરશે. કાર્યપાલક ઈજનેર ને પર્યાવરણ વિશેષજ્ઞ અને સામાજીક વિશેષજ્ઞ સહાય કરશે. ESMU ની કચેરી માર્ગ અને મકાન વિભાગ, ગાંધીનગર ખાતે રહેશે. ક્ષેત્રીય વિભાગમાં દરેક જગ્યાએ એક કાર્યપાલક ઈજનેર ની જવાબદારી E&S ની પ્રવૃત્તિઓ માટે રહેશે.

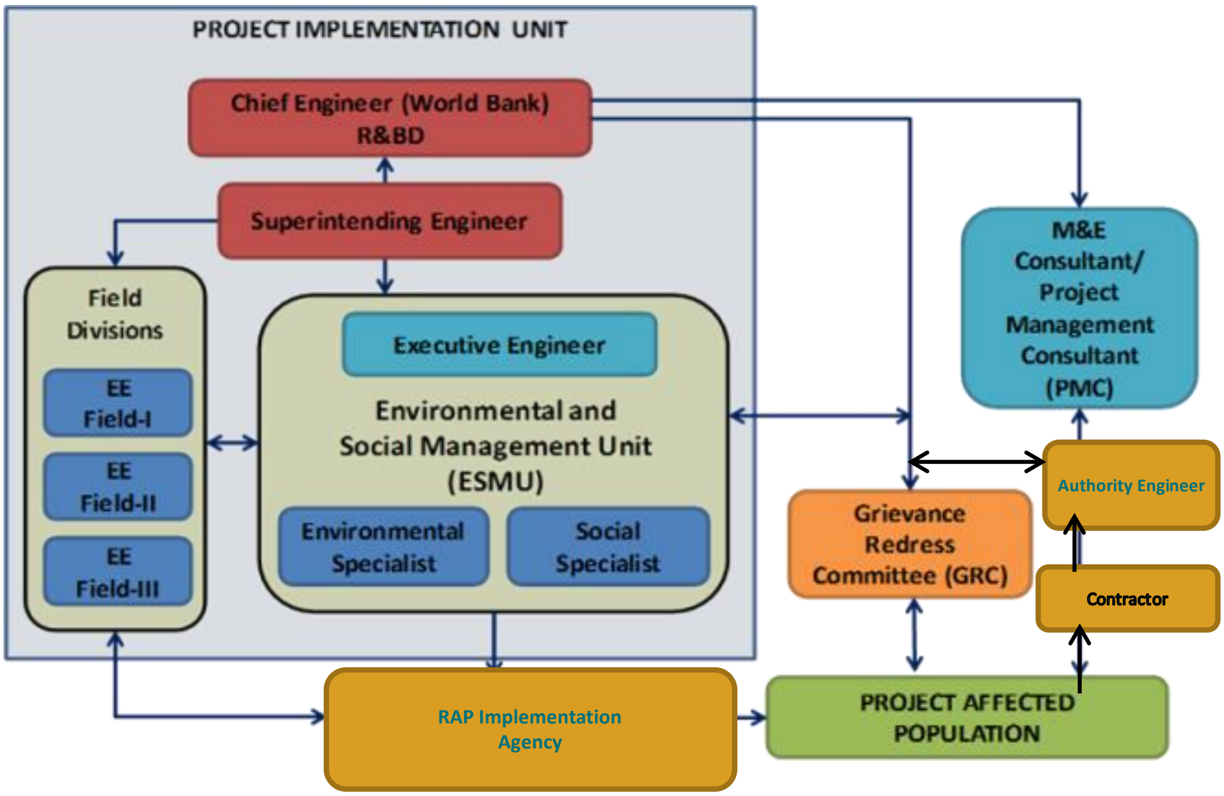

Figure ૭-૧: અમલીકરણ વ્યવસ્થાપન

7.1. પુનઃસ્થાપન કાર્ય યોજના અમલીકરણ એજન્સી દ્વારા યોજનાના અમલની કામગીરીમાં ટેકો

32. પુનઃસ્થાપન કાર્ય યોજના (આર.એ.પી.) અમલીકરણ એજન્સીના સપોર્ટ દ્વારા RAP નું અમલીકરણ કરવામાં આવશે, જે ને યોજનાના ભાગ રૂપે પસંદ કરવામાં આવ્યું છે. RAP અમલીકરણ એજન્સી ની ભૂમિકા અને જવાબદારીઓ સંક્ષિપ્તમાં નીચે મુજબ છે:

- PAPને સંભવિત વિપરીત અસરો સમજાવવી અને તેના નિવારણના ઉપાયો સમજાવવા અને પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપન (R&R) હેઠળ તેમને મળવાપાત્ર વળતર/સહાય અંગે સમજણ આપવી;
- જાણકારી માટેનું સાહિત્ય, જેમાં RAPને લગતા અને અન્ય પાસાને લગતા ચોપાનિયા વહેંચવા;
- પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપન (R&R)ની કામગીરીનો આરંભ થાય ત્યારે ESMUને લોકોમાં જાગૃતિ ફેલાવવાના અભિયાનમાં સહાય કરવી;

- સુક્ષ્મતમ યોજના (Micro Plan) તૈયાર કરવો;
- ESMU દ્વારા આયોજીત કરવામાં આવેલ બેઠકોમાં ભાગ લેવો;
- RAP ના અમલમાં સહાય કરવી;
- PAFs ના ઓળખપત્રો તૈયાર કરવા અને આપવા;
- વ્યક્તિગત યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) માટે સંયુક્ત બેંક ખાતા (યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) અને તેના પતિ-પત્ની) ખોલાવવામાં સહાય કરવી;
- યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ(PAP) ને વળતર મેળવવામાં મદદ કરવી,કમજોર વર્ગો પર વધારે ધ્યાન આપવું, જેથી તેમણે તેમના લ્હેણા લહેણા સમયસર મળે.
- વળતરની અને પુનર્વસન અને પુન:સ્થાપન (R&R) ગ્રાન્ટની રકમના લાભકારક ઉપયોગ અંગે લોકોમાં જાગૃતિ લાવવી;
- સ્ત્રોતોના આધાર અને અન્ય તકોની જાણકારી સમજાવવી જેથી તેઓ પૂરી જાણકારી સાથે પોતાનો વિકલ્પ પસંદ કરી શકે અને પોતાના વિકાસમાં ભાગ લઈ શકે;
- યોજનાથી કમજોર એવા અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ(PAP)ને તેમના વળતર અને પુનઃ સ્થાપનના અધિકાર બરાબર મળે તેની ખાતરી રાખવી;
- ESMU ને માસિક પ્રગતિ અહેવાલ રજુ કરવો;
- યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP)ની રોજગાર કુશળતા માટેની તાલીમની જરૂરિયાત તૈયાર કરવી; અને એ વાતની ખાતરી રાખવી કે યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) ની ફરિયાદો અને મુશ્કેલીઓ ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ સામે મૂકવામાં આવે અને તે સમસ્યાનો નિકાલ થાય.

8. ફરિયાદ નિવારણ યંત્ર

33. યોજના અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિઓની ફરિયાદો સાંભળવા માટે જીલ્લા કક્ષાએ એક ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (જી.આર.સી.) ની રચના કરવામાં આવશે. આ પ્રક્રિયાથી વિવાદો ની નિકાલ થશે અને કોર્ટ કેસોની સંખ્યા ઘટશે GRC જિલ્લા કક્ષાએ, જિલ્લા સમાહર્તા (કલેક્ટર) ના વડપણ હેઠળ આવી સમિતિઓની રચના કરશે. ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (GRC) નીચેના સભ્યોની બનેલી હશે:

- જિલ્લા સમાહર્તા (કલેક્ટર) અથવા તેમના વતી નિયુક્ત કરવામાં આવેલા પ્રતિનિધિ જે સહાયક જિલ્લા કલેક્ટર હોય (મહિલા અધિકારીને અંગ્રતા આપવાની રહેશે);
- મહેસુલ વિભાગના જિલ્લા વિકાસ અધિકારી;
- રાજ્ય માર્ગ યોજનાં (એસ.આર.પી.) વિભાગ ના કાર્યપાલક ઈજનેર;
- યોજના અમલીકરણ એકમ (PIU) ના કાર્યપાલક ઈજનેર
- પ્રતીનીધી કે જે સામાજિક ક્ષેત્રના / સ્થાનિક બિન સરકારી સ્વયંસેવી સંસ્થા (જે અમલીકરણમાં સામેલ ન હોય) / એવી વ્યક્તિ કે જે આવા જ પ્રકારની બાબતોથી વાકેફ હોય અને તે / તેણી ખુબજ આદરણીય અને પ્રશ્નો હલ કરવાની કુશળતા હોય (જીલ્લા મેજીસ્ટ્રેટ / કલેકટર દ્વારા પસંદ કરાયેલ હોય).

34. સામાન્ય રીતે ગામવાસીઓ તેમની ફરિયાદ નોંધણી લેખિતમાં લેવા માટે ગામ સરપંચનો સંપર્ક કરે છે અને તે સમાન ફરિયાદની જાણ સરપંચ સર્કલ ધોરણે માર્ગ અને મકાન વિભાગને કરે છે.

35. ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (GRC) ની કામગીરી / જવાબદારી નીચે મુજબ રહેશે:

- પુનર્વસન અને પુન:સ્થાપન (R&R) અને જમીન સંપાદનની સમસ્યાઓ દૂર કરવામાં યોજના થી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) ને સહાય કરશે;
- ફરિયાદોનો રેકર્ડ રાખશે અને નિયત સમયમાં તેમનો નિકાલ કરશે;
- યોજના અમલીકરણ એકમ (PIU) ને કોઈ પણ ગંભીર કેસ બાબતે જાણકારી આપશે.

36. ESMU, PAPs ને GRC સમક્ષ પોતાની ફરિયાદ રજુ કરવામાં બધી જરૂરી સહાય પૂરી પાડશે. ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (GRC) ૧૫ દિવસમાં ફરિયાદનો નિવેડો લાવશે. સામાન્ય રીતે GRC મહિનામાં એક વખત મળશે, પરંતુ જરૂર જણાય તો વધારે વાર પણ મળી શકે છે. ફરિયાદના નિકાલ માટે ૪૫ દિવસનો સમય અપાશે. યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) ને ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (GRC) નો નિર્ણય બંધનકર્તા નથી. આનો અર્થ એ નથી કે GRC, જો યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) કોર્ટનો રાહ અપનાવે તો, તેને નકારી શકે.

37. GRCની મુખ્ય કામગીરી નીચે મુજબ છે:

- યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ (PAP) ની ફરિયાદો રેકર્ડ કરવી, તેનું વર્ગીકરણ કરી તેની અગ્રતા નક્કી કરવી અને તેને હલ કરવી. આવી ફરિયાદો જો પુનર્વસન અને પુન:સ્થાપન (R&R) ને લગતી હોય.
- GRC સ્થળ મુલાકાત લઈ શકે છે, યોજના સત્તાધીશ પાસેથી અને અન્ય સરકારી અને બિન-સરકારી એજન્સીઓ વિગેરે પાસેથી સંબંધિત માહિતી મેળવી શકે છે, જેથી PAPsની ફરિયાદ દૂર કરી શકાય.
- ફરિયાદના નિકાલ માટે ૪૫ દિવસની સમય મર્યાદા નક્કી કરવી.
- યોજનાથી અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ ઓ (PAPs) ને પર્યાવરણીય અને સામાજિક વ્યવસ્થાપન એકમ (ESMU) દ્વારા તેમના કેસની સ્થિતિ વિશે જાણકારી આપવી અને તેમના નિર્ણયની PAP ને પૂર્તતા માટે જાણ કરવી.

38. **ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ (GRC)** ની રચના પુનઃસ્થાપન કાર્ય યોજના અમલીકરણ એજન્સી ની ગતિવિધિ ની તારીખથી માર્ગ અને મકાન વિભાગ મારફતે એક્ઝીકયુટીવ ઓર્ડર દ્વારા ત્રણ મહિનાની અંદર કરવામાં આવશે.

8.1. ફરિયાદ નિવારણ માટેનું તંત્ર

39. ફરિયાદ નિવારણ તંત્ર એ છે કે જેમાં કોઈ પણ નાગરિકને કોઈપણ પ્રકારની ફરિયાદો (આર એન્ડ આર સહિત) નોંધાવવા માટેની છૂટ છે. માર્ગ અને મકાન વિભાગમાં તે ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓ સેટ સાથે સ્થાપિત થઈ છે. ત્યાં કેટલીક સિસ્ટમ્સ છે જે વિવિધ ફરિયાદોને સંબોધિત કરે છે અને નિવારણ પગલાં પ્રદાન કરે છે. આ સિસ્ટમો જુદી જુદી એજન્સીઓ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, જેમના માટે અલગ આદેશ, નિયમો અને કાર્યવાહી હોય છે, માર્ગ અને મકાન વિભાગએ આ સિસ્ટમ્સ પર નાખી શકતું નથી અને આ સિસ્ટમ્સની જરૂરિયાતોને સંકલિત અને સંરેખિત કરવાની જરૂર છે.

40. કેન્દ્રીય ફરિયાદ નિવારણ તંત્ર, જેમાં પ્રોજેક્ટ લૉગને જાળવી રાખવા અને GSHP II હેઠળ સ્થાપિત દરેક પ્રાપ્ત ફરિયાદોની દેખરેખનું પાલન કરવા માટે ભરવામાં આવે છે. ફરિયાદ નિવારણ તંત્ર નીચે પ્રમાણે હેતુ સાથે સ્થાપિત કરવામાં આવી છે.

41. આ યોજનામાં મોટા પાયા પર બાંધકામની પ્રવૃત્તિ સંકળાયેલ હોઈ સાથો સાથ RAP / TDP / HPP નું અમલ પણ કરવાનું હોય છે, આથી આ યોજના વિશે સૂચનો, ફરિયાદો, પૂછપરછ વિગેરે મળી રહે તેનું માર્ગ અને મકાન વિભાગ માટે મહત્વ છે, આથી GSHP-II હેઠળ ફરિયાદોના નિવારણ માટે એક કાર્યપદ્ધતિ અનુસરવા માટે એક તંત્ર તૈયાર કર્યું છે. જે બધી ફરિયાદો પર કેન્દ્રિકૃત દેખરેખ રાખશે, અને વિવિધ સ્રોતોમાંથી મળતી બધી ફરિયાદો, કોઈ તંત્ર દ્વારા કે વ્યક્તિગત ફરિયાદોને સક્ષમ રીતે, વિશ્વ બેંકની જાણકારી હેઠળ હલ કરી શકાય

42. ફરિયાદ નિવારણ કામગીરી માં એ વાતનું ધ્યાન રાખવામાં આવશે કે, કોઈપણ નાગરિક નીચે મુજબ ના અધિકારીઓ સમક્ષ ફરિયાદ કરી શકે. (i) કાર્યપાલક ઈજનેરથી ઓછી કક્ષાના ન હોય તેવો હવાલો ધરાવતા અધિકારી, અને (ii) કોઈપણ અધિકારી જે રાજ્યના ફરિયાદ નિવારણ તંત્ર સાથે જોડાયેલા હોય, અને હવાલો ધરાવતા હોય. નીચેની બાબતો અંગે ફરિયાદ કરી શકશે. (i) યોજના ને લગતી બાબતો (નવી દરખાસ્ત / યોજનાના વ્યાપમાં ફેરફાર, કામ ચાલુ હોય / પુરૂ થયું હોય તેવા કામની ગુણવત્તા બાબતે, ખરીદી બાબતે પુનર્વસન અને પુન:સ્થાપન (R&R), પર્યાવરણ અને કામગીરીમાં કાર્યવાહી ન કરવા/કાર્યવાહીમાં વિલંબ કરવામાટે) અને (ii) મહેકમની બાબતો (વર્તણૂક, ભ્રષ્ટાચાર, સેવાને લગતી બાબતો).

43. ફરિયાદ નિવારણની કામગીરી યોજના અમલીકરણ એકમ (પી.આઈ.યુ.) ખાતેના અધિક્ષક ઇજનેરશ્રી ને મુખ્ય ફરિયાદ નિવારણ અધિકારી તરીકે નિશ્ચિત ભૂમિકા અને જવાબદારીઓ સાથે સોંપવામાં આવેલ છે. તે મુખ્યત્વે વ્યક્તિગત અને વ્યક્તિના અંગત હેતુની ન હોય તેવી ફરિયાદો હાથ ધરવા જવાબદાર છે. કર્મચારીઓની ફરિયાદ હાલની નિયત કાર્યપદ્ધતિ મુજબ હાથ ધરવાની રહેશે. વિશ્વબેંક સહાયિત યોજના હેઠળ GSHP-II માં સામેલ યોજના સંબંધિત શાખાના માર્ગ અને મકાન વિભાગના કર્મચારીઓને તાલીમ આપવી. જેમાં PIU ના કર્મચારીવર્ગ, રાજય માર્ગ યોજના વિભાગ - રાજકોટ, વડોદરા

અને મહેસાણા ખાતે ની કચેરી ના કર્મચારી વર્ગ નો સમાવેશ થાય છે. તેઓને સમાવિષ્ટ કાર્યપધ્ધતિની સ્પષ્ટ સમજણની જરૂર છે અને ફરીયાદોને સુધારા માટેની તક આપવી તથા ભવિષ્યના વ્યવહારમાં ફરીયાદોનો ભેદભાવ / વિરોધ ન કરવો

44. ગુજરાત સરકાર અને ગુજરાત સરકાર નાં માર્ગ અને મકાન વિભાગ ખાતે ફરિયાદ સંભાળવાની વ્યવસ્થા છે. પરંતુ દ્વિતીય ગુજરાત સ્ટેટ હાઇવે પ્રોજેક્ટ (GSHP II) માટે કે જે વિશ્વ બેંક પાસેથી લોન સહાય વડે તૈયાર કરવામાં આવી રહી છે તે માર્ગ અને મકાન વિભાગ તથા વિશ્વ બેંકની ઇચ્છાથી આ યોજના માટે હયાત યંત્રરચના (મીકેનીસમ) ની પ્રક્રિયાઓ સાથે ઇન્ટરફેસ કરવા માગે છે જેથી વિવિધ પ્રકારની પદ્ધતિઓ / વ્યકિતઓ તરફથી મળતી બધી જ ફરિયાદોનું કેન્દ્રીય નિરીક્ષણ થઈ શકે, વિશ્વ બેંકને માહિતગાર રાખી ને હયાત યંત્રરચના (મીકેનીસમ) ની અંદર વ્યાકુળ થયા વિના કાર્યક્ષમ રીતે થઈ શકે.

GSHP-II યોજના ની વેબસાઇટ પર ફરિયાદ નોંધણી ની પ્રક્રિયા તથા યોજના નાં સ્થળ ઉપર સંપર્ક માહિતી

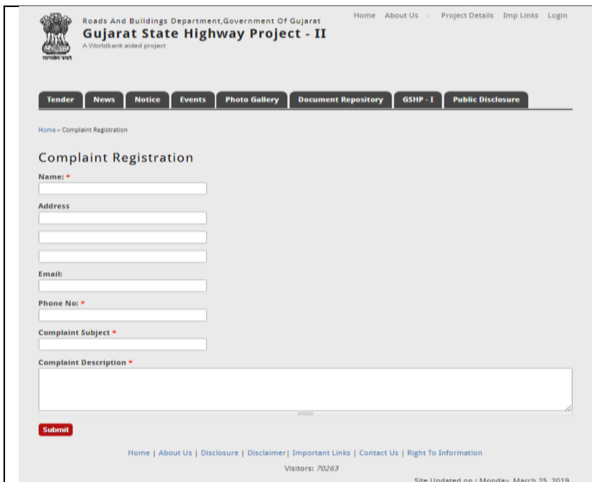

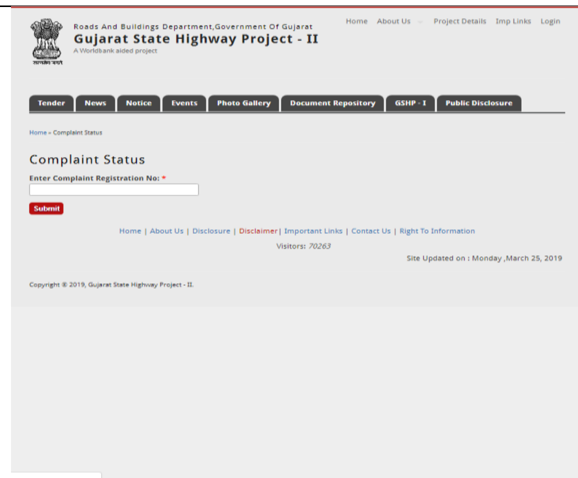

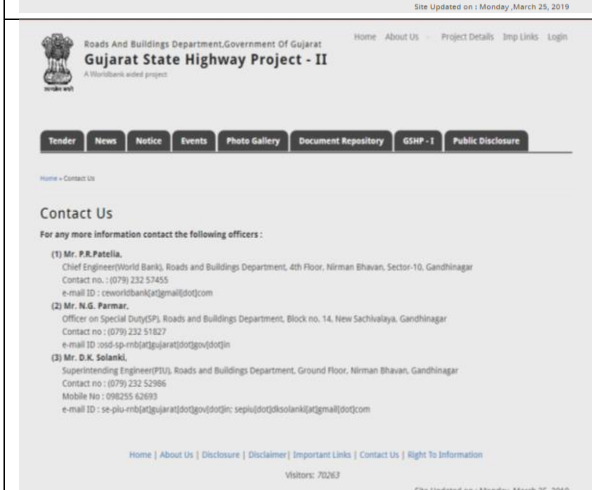

યોજના ની વેબસાઈટ ઉપર સંપર્ક માહિતી	યોજના નાં સ્થળ ઉપર પર

	યોજના અંગેની માહિતી દર્શાવતું પાટિયું

45. બીજા પ્રકારની ફરીયાદો જેમ કે સ્વાગત, પ્રચાર માધ્યમ જવાબ પદ્ધતિ, તકેદારી આયોગ, લાંચરૂશવત વિરોધી બ્યુરો અને એ.ટી.વી.ટી. / જનસેવા કેન્દ્ર નો સમાવેશ થાય છે, તે જિલ્લા સમાહર્તા (કલેકટર), મુખ્યમંત્રી શ્રી કાર્યાલય, મંત્રીશ્રીઓના કાર્યાલય વગેરે કક્ષાએ જાહેર પ્રતિનિધિઓ તરફથી (કાર્યાલય વગેરેનો સંપર્ક કરી) લોકપ્રતિનિધીઓ દ્વારા મેળવાશે. બીજા પ્રકારની ફરીયાદો સીધા સચિવ શ્રી, માર્ગ અને મકાન થી લઈ ને ઓછામાં ઓછા કા.ઇ. માર્ગ અને મકાન વિભાગ સ્તરે (થઈ શકે). અન્ય બીજી ફરીયાદો માં આર.ટી.આઇ. કાયદો ૨૦૦૫ (નો સમાવેશ થાય છે); આર.ટી.આઇ. (થકી ફરિયાદો) નો માહિતી અધીકારી (કા.ઇ. / અ.ઇ. અથવા બંને યોજનાં અમલીકરણ એકમ - પી.આઇ.યુ., માર્ગ અને મકાન વિભાગ ખાતે) એ દિન 30માં જવાબ આપવાનો રહેશે.